

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΚΩΣΤΑ ΚΩΣΤΗ

Πριν από δέκα χρόνια, οι Χρήστος Λαμπράκης μαζί με τον Γιάννη Μάνο και τον Θανάση Λάλα ανέλαβαν μία πρωτοβουλία η οποία επρόκειτο να αποδειχθεί ιδιαίτερος επιτυχής και χάρις στην οποία βρισκόμαστε εδώ σήμερα. Έτσι, δημιούργησαν το πρόγραμμα εκδηλώσεων λόγου και σκέψης Μέγαρον +, ένα πρόγραμμα που φέτος κάνει τον απολογισμό του για μία δεκαετία και συνάμα ξεκινάει μία νέα περίοδο στη ζωή του.

Δεν χωράει πλέον καμία αμφιβολία ότι το Μέγαρο+ έχει φτιάξει τη δική του παράδοση, έχει διαμορφώσει τη δική του φυσιογνωμία και έχει συγκροτήσει το δικό του κοινό μέσα από τη διοργάνωση περισσότερων από 250 εκδηλώσεις στις οποίες συμμετείχαν σχεδόν 300.000 άτομα.

Η παράδοση βεβαίως δεν έχει να κάνει μόνο με τους αριθμούς, αλλά και με την ποιότητα των προσκεκλημένων. Είναι περιττό να αναφέρω ονόματα καθώς το μικρό φιλμ που προηγήθηκε θα σας έχει ήδη θυμίσει τις σημαντικές προσωπικότητες, ελλήνων και ξένων, που πέρασαν από τις αίθουσες του Μεγάλου Μουσικής και μίλησαν στο / και με το κοινό της πρωτεύουσας για τη λογοτεχνία, την ιστορία, την αρχιτεκτονική, την πολιτική, τις επιστήμες.

Οι δραστηριότητες του Μέγαρον+ μπόρεσαν να υλοποιηθούν χάρις στις συνεργασίες που αναπτύχθηκαν με συλλόγους, ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού, πρεσβείες, think tanks και φυσικά χάρις στη βοήθεια που γενναιόδωρα έδωσαν όλα αυτά τα χρόνια οι χορηγοί του Μεγάλου Μουσικής.

Θα πρέπει ίσως να επιμείνω στο ότι η ενσωμάτωση στο πρόγραμμα του Μέγαρον + ενός πολύ μεγάλου αριθμού οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και η ανάδειξη των δραστηριοτήτων τους μέσω συνεργασιών, αποτέλεσαν μια πτυχή μείζονος σημασίας στην επιτυχημένη δραστηριότητα των εκδηλώσεων λόγου και σκέψης που φιλοξενήθηκαν στο Μέγαρο Μουσικής την τελευταία δεκαετία.

Επομένως η σύλληψη του Μέγαρον+ ως πολυπολιτισμικής δραστηριότητας πέρα από τη μουσική, που αποτελεί τη βασική λειτουργία του Μεγάλου Μουσικής, ήταν από κάθε άποψη επιτυχής όσο και μοναδική για τα ελληνικά δεδομένα. Και εκείνοι που συνέλαβαν και υλοποίησαν την προσπάθεια αυτή δεν μπορεί παρά να είναι περήφανοι γιατί στη συνέχεια βρήκαν μιμητές.

Δεν είμαι εγώ εκείνος που θα κάνει τον απολογισμό της πρώτης δεκαετίας στη ζωή του Μέγαρον +. Ήδη ο Γιάννης Μάνος μίλησε με την ιδιότητα του ανθρώπου που συμμετείχε στις πρωτοβουλίες και επίσης ανέλαβε για 8 χρόνια την ευθύνη της υλοποίησης αυτού του μεγάλου προγράμματος λόγου και σκέψης, και μάλιστα έχοντας την ιδιότητα του προέδρου του Μεγάλου Μουσικής.

Σε μένα ανήκει η ευθύνη, αξιοποιώντας αυτό το παρελθόν, να διαμορφώσω και να παρουσιάσω τους άξονες οι οποίοι θα εξασφαλίσουν το μέλλον αυτού του προγράμματος και μάλιστα μέσα σε ένα περιβάλλον εντελώς διαφορετικό από εκείνο που χαρακτήριζε τις εκδηλώσεις του Μέγαρον+ μία δεκαετία πριν.

Έτσι, μετά από δέκα χρόνια συνεχούς αλλά και επιτυχημένης δραστηριότητας και λαμβάνοντας υπόψη φυσικά τους μεγάλους μετασχηματισμούς που ζούμε τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας αλλά και διεθνώς, κρίθηκαν σκόπιμες ορισμένες αλλαγές στον τρόπο οργάνωσης των εκδηλώσεων.

Πριν από όλα σκεφτήκαμε ότι η οργάνωση των εκδηλώσεων του Μέγαρον + θα πρέπει να περιβάλλεται αλλά και να υλοποιείται από ανθρώπους που παρακολουθούν συστηματικά τα διεθνή αλλά και εγχώρια τεκταινόμενα στον τομέα τους και συνεπώς μπορούν να προτείνουν θέματα αλλά και πρόσωπα που βρίσκονται στην αιχμή του ενδιαφέροντος.

Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο αποφασίστηκε να συγκροτηθεί μία συμβουλευτική επιτροπή, η οποία θα συμμετέχει στην οργάνωση του προγράμματος. Διακεκριμένοι επιστήμονες και δημοσιογράφοι από διάφορους τομείς, έχουν δεχτεί να συμμετάσχουν.

Ευελπιστούμε ότι με τον τρόπο αυτό οι δραστηριότητες του Μέγαρον+ θα αποκτήσουν μεγαλύτερη συνέχεια και συνοχή, παράλληλα δε θα μπορούν να προσεγγίζουν την ελληνική αλλά και διεθνή πραγματικότητα πιο αποτελεσματικά από όσο συμβαίνει σήμερα.

Με τη βοήθεια των πολύτιμων αυτών συνεργατών θα επιδιώξουμε ήδη από το εξάμηνο που ξεκινάει, τη μετάβαση του προγράμματος του Μέγαρον + σε μία συγκρότηση που θα στηρίζεται σε θεματικούς κύκλους, οι οποίοι θα επιδιώκουν να ανταποκρίνονται στις ανάγκες ενημέρωσης του κοινού. Στόχος μας είναι σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα ένα μεγάλο μέρος του προγράμματος να αποκτήσει και εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα των προθέσεών μας είναι η θεματική ενότητα με τίτλο: *Οι λογοτέχνες μιλούν στο κοινό τους*. Η ενότητα αυτή ξεκίνησε πριν από λίγες μέρες με ένα πολύ ωραίο αφιέρωμα στον διηγηματογράφο Ηλία Παπαδημητρακόπουλο. Το συντονισμό της ενότητας αυτής έχει ο Γιάννης Μπασκόζος, ενώ η διοργάνωση γίνεται από κοινού με το ηλεκτρονικό περιοδικό *Αναγνώστης*. Στις επόμενες βδομάδες νεότεροι αλλά και πρεσβύτεροι λογοτέχνες θα έχουν την ευκαιρία να παρουσιάσουν στους αναγνώστες τους και να απαντήσουν στις ερωτήσεις τους.

Είναι φυσικό πρωτοβουλίες που έχουν ήδη δοκιμαστεί και στέφθηκαν από επιτυχία να συνεχιστούν στο πλαίσιο του νέου προγραμματισμού. Έτσι, η ενότητα «*Η επιστήμη στη ζωή μας*», της οποίας την ευθύνη έχει ο καθηγητής Ηλίας Κούβελας, είναι αυτονόητο ότι θα συνεχίσει, με την παρουσίαση νέων θεμάτων, να προσελκύει ένα πολυάριθμο κοινό και να αποτελεί μία από τις πιο επιτυχημένες προσπάθειες ενημέρωσης των κατοίκων της πρωτεύουσας που έχουν γίνει στο πλαίσιο του Μέγαρον +.

Ωστόσο, αυτό το εξάμηνο διανύουμε την περίοδο της ελληνικής προεδρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και θα ήταν αδιανόητο το Μέγαρον+ να μη συμμετέχει στις σχετικές εκδηλώσεις. Έτσι υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εξωτερικών θα διοργανωθεί ο θεματικός κύκλος «*Ευρώπη: οικονομία και ανάπτυξη*».

Στο πλαίσιο του κύκλου αυτού διακεκριμένες προσωπικότητες θα μιλήσουν για το παρόν και το μέλλον της ευρωπαϊκής οικονομίας. Έτσι, σε λίγες μέρες ο τέως πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Jean-Claude Trichet θα συνομιλήσει με τον γάλλο δημοσιογράφο Jean-Marie Colombani για ζητήματα που αφορούν την ευρωπαϊκή οικονομία. Δεν χρειάζεται να επιμείνω για το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που θα έχει η παρουσία του Jean – Claude Trichet στη χώρα μας.

Λίγο αργότερα δύο ημερίδες, οι οποίες διοργανώνονται με την επιστημονική ευθύνη του καθηγητή Λουκά Παπαδήμου και στις οποίες θα λάβουν μέρος πολύ σημαντικά ονόματα οικονομολόγων και κεντρικών τραπεζιτών από όλο τον κόσμο θα ασχοληθούν με καίρια ζητήματα της ευρωπαϊκής οικονομικής πραγματικότητας. Η πρώτη θα έχει ως θέμα Ανάπτυξη και απασχόληση στην Ευρώπη και η δεύτερη Τραπεζική Ένωση και νομισματική πολιτική. Είναι φανερό ότι και οι δύο συναντήσεις πρόκειται να διαπραγματευτούν τα δύο θεμελιώδη προβλήματα της Ευρώπης σήμερα, την ανεργία και την τραπεζική ένωση, οι δε ομιλητές είναι ασφαλώς από τους πλέον αρμόδιους για να κάνουν κάτι τέτοιο.

Τέλος, τρεις σημαντικοί οικονομολόγοι θα μιλήσουν με θέματα που αφορούν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, πρόκειται για τους Philippe Aghion, καθηγητή του Πανεπιστημίου του Harvard και σύμβουλο του προέδρου Hollande, Martin Hellwig, διευθυντή του Ινστιτούτου Max Planck για την

έρευνα των συλλογικών αγαθών και Luigi Zingales καθηγητή στο Chicago Booth School of Business. Και οι τρεις αυτές ομιλίες θα πραγματοποιηθούν με τη φροντίδα του Διευθυντή του Ινστιτούτου Οικονομικών Μελετών καθηγητή Νίκου Βέττα.

Θα πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι το Μέγαρον + με χαρά φιλοξενεί σε λίγες μέρες τη Συνάντηση της Αθήνας που διοργανώνεται από το περιοδικό *Nouvel Observateur* με χορηγό επικοινωνίας την εφημερίδα *Καθημερινή*. Το θέμα της συνάντησης «Τολμήστε για τη Δημοκρατία», υπόσχεται εντυπωσιακές αντιπαραθέσεις.

Όπως ήδη έχω αναφέρει το Μέγαρον + επιδιώκει την ανάπτυξη συνεργασιών με ξένους οργανισμούς και ιδρύματα. Φέτος συνεχίζουμε τη συνεργασία μας με το *College de France*, έναν από τους σημαντικότερους εκπαιδευτικούς θεσμούς της Γαλλίας, με τη συμπαράσταση πάντοτε της Γαλλικής πρεσβείας και του Γαλλικού Ινστιτούτου. Η συνεργασία αυτή μας δίνει τη δυνατότητα να φέρουμε κοντά στο ελληνικό κοινό και αυτή τη χρονιά σημαντικούς διανοητές και επιστήμονες, με επικεφαλής τον *Serge Haroche*, διευθυντή του *College de France* και κάτοχο του βραβείου Νόμπελ. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας προς την Γαλλική πρεσβεία και το Γαλλικό Ινστιτούτο.

Οι διεθνείς συνεργασίες ωστόσο δεν σταματούν εδώ. Μπορούμε από τώρα να ανακοινώσουμε την έναρξη της συνεργασίας μας με την έδρα *Ελευθέριος Βενιζέλος* και το *London School of Economics* για μία σειρά διαλέξεων που θα ξεκινήσουν το φθινόπωρο του 2014.

Κοντά σε αυτές τις εκδηλώσεις και άλλες εξίσου ενδιαφέρουσες θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του Μέγαρον +. Το Σωματείο Διάζωμα θα εξακολουθήσει την οργάνωση εκδηλώσεων για την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς μας, ενώ το Κοινωφελές Ίδρυμα Κοινωνικού και Πολιτιστικού Έργου θα συνεχίσει να δίνει το στίγμα του.

Επίσης, μετά από δύο χρόνια, ολοκληρώνεται κατά το τρέχον εξάμηνο η σειρά δημοσίων συζητήσεων «Ελλάδα: Μεταρρυθμίσεις, Ρήξεις, Τομές» που από κοινού διοργάνωσαν με μεγάλη επιτυχία το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), το Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE), η *Kantor Σύμβουλοι Επιχειρήσεων*, η Κίνηση Πολιτών και η Διεθνής Διαφάνεια Ελλάδος.

Ασφαλώς θα υπάρξουν και επί μέρους εκδηλώσεις, δηλαδή εκδηλώσεις που δεν είναι ενταγμένες σε κάποιον θεματικό κύκλο. Να θυμίσω τις «Μεταμορφώσεις», το εικαστικό και χορευτικό παιδικό εργαστήρι που διοργανώνεται και φέτος σε συνεργασία με το Κέντρο Πομπιντού της Γαλλίας. Η επιτυχία που γνώρισε τις προηγούμενες χρονιές επέβαλλε, από κάθε άποψη, την οργάνωσή του και φέτος.

Στο ίδιο αυτόνομο πλαίσιο θα διοργανωθεί σε συνεργασία με την Εταιρεία Συγγραφέων μια συζήτηση με θέμα «Ο συγγραφέας σήμερα σε περιβάλλον κρίσης» και με τη συμμετοχή ελλήνων και ξένων συγγραφέων. Επίσης στις 4 Απριλίου σε συνεργασία με την *Deutsche Welle* θα πραγματοποιηθεί εκδήλωση με θέμα τις *Ελληνογερμανικές παρεξηγήσεις κατά τη διάρκεια της ευρωκρίσης. Ο ρόλος των Μ.Μ.Ε. και της πολιτικής*.

Επίσης στα τέλη Φεβρουαρίου το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού διοργανώνει, στο πλαίσιο της ελληνικής προεδρίας συνέδριο με τίτλο «Χρηματοδοτώντας τη δημιουργία».

Ασφαλώς το εξάμηνο που έχουμε αρχίσει να διανύουμε είναι μεταβατικό όσον αφορά τον προγραμματισμό των εκδηλώσεων λόγου και σκέψης Μέγαρον +. Από το φθινόπωρο του 2014 νέες ενότητες εκδηλώσεων για την ψηφιακή οικονομία και καινοτομία, την εκπαίδευση και άλλες σειρές

θεματικών κύκλων θα αλλάξουν τη φυσιογνωμία του. Αλλά για το νέο πρόγραμμα υπομονή μέχρι την άνοιξη που θα ανακοινωθεί.

Στο μεταξύ, και τελειώνω με αυτά, νομίζω ότι έχει τη σημασία του να επιμείνουμε πως βασικός στόχος του Μέγαρον + κατά την επόμενη περίοδο της ζωής του θα είναι η μετατόπιση του κέντρου βάρους των δραστηριοτήτων του προς την εκπαίδευση. Κάτι τέτοιο φυσικά δεν είναι τυχαίο και οι σκοπιμότητες που επιδιώκεται να επιτευχθούν είναι πολλές. Πρώτα απ' όλα να έρθει νέος κόσμος στο Μέγαρο, ακόμη και ο κόσμος εκείνος που δεν θα ενδιαφερόταν για την κλασική μουσική, αλλά που θα τον ενδιέφερε να αποκτήσει μια συστηματική γνώση σε διάφορους τομείς της επιστήμης ή των τεχνών, ή ακόμη να εξοικειωθεί με το περιβάλλον του Μεγάρου. Στα τέλη Μαρτίου, το Μέγαρον + εκχωρεί την αίθουσα Νίκος Σκαλκώτας στο 2ο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Αθηνών για να παρουσιάσει θεατρικά κείμενα στα οποία οι μαθητές του έχουν εργαστεί τα τελευταία χρόνια.

Κατά δεύτερο λόγο γιατί το Μέγαρο Μουσικής δεν μπορεί να παραγνωρίσει την ανάγκη για προσφορά εκπαιδευτικών υπηρεσιών ιδιαίτερος σε τομείς που δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν από την θεσμοθετημένη εκπαιδευτική διαδικασία.

Τέλος, και ίσως το πιο σημαντικό, γιατί η εκπαιδευτική διαδικασία είναι σύμφυτη στην ύπαρξη του Μεγάρου και δεν είναι δυνατόν να παραμεληθεί.

Κώστας Κωστής

Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Υπεύθυνος του Megaron+